

Список використаних джерел:

1. Корнійчук В. Історію пишуть переможці [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://studway.com.ua/historical-manipulation/>
2. 16 найбільших міфів російської пропаганди про Україну [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://24tv.ua/16_naybilshih_mifiv_rosiyskoyi_propagandi_pro_ukrayinu_n80753716
3. Спикер Госдуми РФ Нарышкин: в Новороссии идёт восстание против нацизма [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://rusvesna.su/news/1413290480>.
4. Ліббез: історичний фронт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://likbez.org.ua/ua/>
5. Знаток Вассерман: России пора купить Украину, а украинского народа не существует [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://vlasti.net/news/48757>

Шадура О.Ю.

студентка,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПРЕСИ ХМЕЛЬНИЧЧИНИ

Як свідчать сучасні тенденції, регіональна преса продовжує займати лідируючі позиції серед українських ЗМІ. Саме тому вивчення історії розвитку регіональних українських періодичних видань має неабияке значення не лише для розуміння тих історичних передумов, які спричинили становлення сучасної преси, а й для формування напрямків та тенденцій її подальшого розвитку як невід'ємної складової цілісного медіапростору України.

Регіональна преса Хмельницького регіону завжди була незмінною складовою всеукраїнської періодики і на сьогодні є одним із важливих чинників формування інфосфери держави. Історично Хмельниччина є нащадком етнокультурного регіону Поділля, який у свій час був одним із головних осередків українського друкованого слова. Тому дослідження історії розвитку регіональної преси Хмельниччини має значну наукову цінність для її осмислення як незмінної складової національної культури.

Значну увагу вивченню історії регіональної преси Поділля приділяли авторитетні історики та науковці І. Огієнко, М. Білінський, Н. Співачевська, С. Білоконь, Л. Баженов, Н. Сидоренко, О. Школьна, О. Сидоренко, В. Фінклер, Л. Климчук. Дослідниці А. Килик та Н. Ходек у своїх працях розглядають особливості сучасних газетних та журнальних видань Хмельницького регіону.

Варто відмітити, що ще за двісті років перед початком друкування на Поділлі з'явилися перші друкарні, які стали передвісниками та основними осередками розвитку друкованих періодичних видань. Саме у цих друкарнях народжувалося, формувалося та розвивалося майбутнє регіональної та загальноукраїнської преси, саме тут були створені перші документи, які заклали початок друкованому слову у українській історії.

Першу друкарню на Поділлі було створено в селі Панівцях, недалеко від Кам'янця-Подільського, і заснували її католики з метою поширення своїх ідей в Польщі та на Поділлі. Вона працювала недовго – з 1608 по 1611 роки, і за цей час випустила 2 книжки латинською та 5 книжок польською мовами. Після її закриття друкарні на Поділлі починають з'являтися лише наприкінці XVIII-го століття.

У 1790 році відчинила свої двері Яришівська друкарня в містечку Яришів Могилівського повіту, заснував її разом із місцевою початковою школою Валеріан Дідушицький. Але вона теж проіснувала недовго – близько 20 місяців. Пізніше її за наказом Щенсия Потоцького було перенесено до Тульчина. Також на території діяли Могилівська, Янівська та Жовківська друкарні – всі вони друкували книжки, відозви до населення польською, латинською, єврейською, російською мовами [1].

У 1798 році у Кам'янці-Подільському була заснована друкарня при губернському правлінні. Саме тут 3 січня 1838 року вийшов перший номер першої щоденної газети краю «Подольские губернские ведомости» [2]. Газета друкувалась протягом 80 років. Це було офіційне видання, де публікувались укази, світські та церковні розпорядження. Далі у 1862 році періодично почала виходити друком клерикальна газета ««Подольские епархиальные ведомости»». Ці дві газети були основними джерелами інформації на побутову, офіційну та релігійну тематики, проте друкувались вони не українською мовою. Все змінилося 17 жовтня 1905 року, з появою царського маніфесту про свободу слова і друку.

Початок XX століття ознаменувався для преси Поділля значними змінами. Варто відмітити, що більшість вищезазначених друкарень продовжували свою роботу і в добу революційного піднесення. Газети і журнали виходили у світ по всій території регіону: у Кам'янці виходила газета «Подольский край», у Проскурові друкувалася газета «Земская мысль», відзначили початок свого існування газета «Подолія» і місячник «Православная Подолія».

Масового розповсюдження набуло друкування україномовних періодичних видань у 1917-1920 роках, зокрема на Поділлі видавалося близько 250 україномовних часописів, з них у Кам'янці – 40 [3]. Україномовні газети цього періоду носили різноплановий характер – це були партійні, релігійні, урядові, військові, освітні, наукові, літературні, мистецькі видання. Окрім Проскурова та Кам'янця почалося видавництво преси у Новій Ушиці, Ольгополі, Дунаївцях, Старокостянтинові. Осередками української культури стали Кам'янецький державний університет, Український і Робітничо-селянський клуби. Частиною подільської преси видавало товариство «Просвіта».

Після приходу більшовиків до влади приватні друкарні були передані під управління держави, що стало причиною фактичного припинення існування преси національно-демократичного спрямування – більшість із виданих у цей період часописів ретельно приховували. Замість національно-демократичної тематики випускалась партійно-радянська газетна періодика, сповнена ідеологічних комуністичних ідей. Найяскравішими представниками видань

цього періоду можна вважати газети «Більшовик», «Червоний кордон», «Червона правда» [1].

Період німецької окупації, який почався у 1941 році, став складним для регіональної преси Хмельниччини. Періодичні видання перестали бути джерелом культурної просвіти та перетворилася на знаряддя пропаганди як німецьких, так і радянських ідеологів. Проте навіть у цей складний для України час на Поділлі виходили друком україномовні часописи: «Берездівські вісті», «Вірним шляхом», «Летачівські вісті», «Український голос», «Листок школяра», «Нова Шепетівщина», «Подільський», «Урядові Дунаєвецькі вісті» [5].

На звільнених від німецьких окупантів землях було відновлено мережу центральної, обласної, районної преси ідеологічного характеру. Значного поширення набули газети, що виходили в колгоспах, поступово віддаляючись від основної маси видань. Знакові видання цього періоду – «Радянське Поділля», «Колгоспне життя», «Ленінським шляхом» [4].

Після проголошення незалежності України у 1991 році преса Хмельниччини отримала новий поштовх для розвитку, який віддзеркалився у двох напрямках: виникали як абсолютно нові видання, так і продовжували друк існуючі газети та журнали, але вже під новими назвами. Саме так виникли газети «Подільські вісті», «Ровесник», «Зоря Надгориння», «Летичівська газета», «Вісник Деражнянщини», «Красилівський вісник».

Виникали також і нові газетні видання: газета Хмельницької міської ради «Проскурів», міська газета «Кам'янець-Подільський вісник», обласна освітянська газета «Майбуття», газета «Пробудження». У період з 1993 по 1997 рік кількість новостворених газет стабільно зростає. Особливо це стосується районних видань Хмельницької області. У 1993 році на території Хмельницької області було зареєстровано 13 нових місцевих друкованих засобів масової інформації, а вже у 1994 році їх кількість практично потроїлася [6]. Тенденція до зростання кількості зареєстрованої на території регіону преси простежується і до сьогодні.

Регіональна преса Хмельниччини отримала нове дихання разом із здобуттям Україною незалежності. Інформаційний ландшафт області протягом останнього двадцятиріччя змінюється настільки ж швидко, наскільки динамічно розвивається власне інформаційний простір. На плечі регіональної періодики новітнього періоду лягло досить важке завдання: вона повинна була знайти спосіб зберегти баланс між невід'ємним минулим регіону та його невідворотно змінюваним майбутнім. За два останні десятиліття періодика Хмельницької області зробила значний крок вперед як у своєму розвитку, так і у своїй значимості. За цей період на території Хмельниччини вирости інформаційні гіганти загальноукраїнського значення, розширилася область розповсюдження видань, зазнала змін їх якісна та тематична складова.

Список використаних джерел:

1. Огієнко І. І. Історія українського друкарства / Упоряд., авт. іст.-біогр. нарисів та приміт. М. С. Тимошик; Ред. кол.: Ю. П. Дяченко, В. О. Замлинський, Л. Г. Мельник, Ю. М. Мушкетик, В. Г. Сарбей, В. А. Смолій, В. П. Тараник, Ф. П. Шевченко (голова). – К.: Либідь, 1994. – 448 с. – (Пам'ятки історичної думки України)

2. Гарнага І. Найстаріша друкарня / І. Гарнага, С. Коваленко // Радянське Поділля. – 1982. – №151. – 4 серпня.
3. Періодичні видання Подільської губернії (1838–1917): покажчик / уклад. Н. М. Сидоренко, О. Д. Школьна, О. І. Сидоренко, В. В. Фінклер. – Л. ; К., 1999. – 70 с.
4. Климчук Л. Газетні видання Поділля як складова документальної забезпеченості краєзнавчих досліджень / Л. Климчук // Вісник Книжкової палати. – 2009. – № 9. – С. 30-31.
5. Черняков Б. І. Періодична преса на окупованій території України / Б. І. Черняков // Наукові записки Інституту журналістики. – 2005. – Т. 18. – С. 131-158.
6. Перелік зареєстрованих на території Хмельницької області місцевих друкованих засобів масової інформації // Головне територіальне управління юстиції у Хмельницькій області // URL: http://justice-km.gov.ua/?dep=page&dep_up=648&dep_cur=672